

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en
Sport

Buiktyfus en paratyfus

Vastgesteld door LOVI: februari 2020

Dit stappenplan is een aanvulling op de [LCI-richtlijn Buiktyfus](#) en de [LCI-richtlijn paratyfus](#). Het stappenplan geeft een overzicht van het handelen van de GGD bij een melding van een specifiek ziektegeval, en is daarmee een hulpmiddel om de bestrijding te stroomlijnen.

Voor achtergronden, toelichting en het tot stand komen van het stappenplan wordt verwezen naar de [algemene toelichting op de VSI](#). De LCI spreekt zich niet uit over de taakverdeling tussen disciplines bij de uitvoering van de verschillende stappen. Daarvoor zijn de interne werkafspraken van de betreffende GGD leidend.

Doelen

- Transmissie van buiktyfus en paratyfus is voorkomen/beperkt.
- De index (en diens omgeving) heeft inzicht in de ziekte, transmissieroute en welke hygiënemaatregelen nodig zijn om transmissie naar anderen te voorkomen.
- De risicocontacten zijn in kaart gebracht en hebben hygiëne- en preventiemaatregelen geadviseerd gekregen.
- Er is een risicoanalyse van de index/contacten.
- Als er sprake is van risicogroepen of risicosituaties, is laboratoriumonderzoek verricht en zijn betrokkenen geïnformeerd over de te nemen maatregelen.
- Bij de index of in diens omgeving is onrust beperkt.
- De gevolgen van de ziekte voor de index zijn beperkt gebleven (= secundaire preventie).
- Mogelijke bronnen zijn gemeld in Osiris.

Stap 1 Melding

- Leg gegevens van de melding of het signaal digitaal vast in het elektronisch dossier: datum, tijd en andere relevante informatie.
- Verzamel de laboratoriumgegevens die de diagnose moeten bevestigen. Sla de laboratoriumuitslag op in het elektronisch dossier ter voorkoming van interpretatievergissingen.
- Controleer in de richtlijn of de melding voldoet aan de [meldingscriteria buiktyfus](#) of de [meldingscriteria paratyfus](#).
- Verifieer de informatie bij de diagnosticerend behandelaar voordat contact wordt gelegd met de index. Gebruik hiervoor de Osirisvragenlijst buiktyfus of paratyfus. Overige aandachtspunten zijn:
  - Is de index op de hoogte van de diagnose?
  - Informeer de betrokken arts over de werkwijze van de GGD.
  - Informeer over eventueel aanvullende diagnostiek.
- Indien meldingsplichtig: binnen 3 dagen in Osiris melden.
- Maak een risicoanalyse. Schat het dreigende gezondheidsprobleem in voor index-contacten-werksituatie-kinderopvang-school-instelling. Stel op basis daarvan prioriteiten.

Stap 2 Interventies

2.1 Planning

- Neem contact op met de index.
- Plan zo nodig een gesprek met de index. Gebruik de [Beslisboom Huisbezoek](#) als handvat bij de beslissing om wel of niet op huisbezoek te gaan.
- Plan zo nodig een bezoek aan de instelling waar de index verblijft/naar toe gaat.

2.2 Bronopsporing en contactonderzoek

- Verifieer of er extra (tijdelijke) onderzoeken zijn met specifieke vragenlijsten.
- Start [bronopsporing buiktyfus](#) of [bronopsporing paratyfus](#).
- Start [contactonderzoek buiktyfus](#) of [contactonderzoek paratyfus](#).
- Inventariseer wie in aanmerking komt voor laboratoriumonderzoek. Regel/coördineer dit. Voeg informatie van het BCO toe aan de risicoanalyse. Denk aan afspraken rondom OGZ-diagnostiek.
- Indien er sprake is van (verdenking van) clustering: onderzoek onderlinge relaties en verbanden tussen andere meldingen van buiktyfus/ paratyfus. Denk aan mogelijke gemeenschappelijke blootstelling, bijvoorbeeld door voedsel of door contact met gecontamineerd oppervlaktewater.
- Schakel zo nodig de NVWA in.

2.3 Signaleren en verwijzen

- Signaleer de lichamelijke, psychische en sociale aspecten als gevolg van de infectieziekte. Begeleid hierin de index of zorg voor verwijzing.
- Signaleer tijdig (collectieve) onrust met name bij clustering en regel voorlichting.

2.4 Voorlichting

- Geef voorlichting aan de index over [buiktyfus/paratyfus](#).
- Organiseer zo nodig groepsvoorlichting.
- Geef schriftelijke informatie: zie hiervoor bijvoorbeeld de [publieksinformatie buiktyfus](#) of de [publieksinformatie paratyfus](#).
- Verstrek informatie en hygiëeadvies aan betrokken instelling(en) met toestemming van de index (kinderopvang, school, bedrijfsarts of werkgever). Bij vragen van instellingen kan algemene informatie zonder toestemming van de index worden gegeven.
- Benadruk bij voorlichting aan school/kinderopvang de hygiëeadvies en geef adviezen volgens de standaardmethoden '[Reiniging, desinfectie en sterilisatie in de openbare gezondheidszorg](#)'. Geef uitleg over wering volgens de LCI-richtlijn. Wijs op de [hygiënerichtlijnen](#) van de LCHV.
- Benadruk bij voorlichting aan instelling(en) de hygiëeadvies en adviseer zo nodig over de wering van patiënten/werknemers volgens de LCI-richtlijn.
- Zorg ervoor dat het schoonmaakbedrijf en de schoonmakers (van school, kinderopvang of instelling) zijn geïnformeerd over hygiënemaatregelen die genomen kunnen worden.

2.5 Netwerk/advisering

- Adviseer index om bedrijfsarts en werkgever in te lichten.
- Schakel NVWA in en maak afspraken over terugrapportage.
- Informeer in geval van infectie binnen een zorginstelling de instellingsarts en/of de deskundige infectiepreventie.
- Informeer in geval van actie naar kinderopvang of school de respectievelijk uitvoerende zorg 0-19 jaar en eventueel de inspecteur kinderopvang.
- Raadpleeg in geval van een (groeps)reis (naar het buitenland) ook de LCI en bereid zo nodig een Inf@ct-bericht voor om de andere GGD'en te informeren als reizigers uit verschillende delen van het land betrokken zijn.
- Informeer de GGD indien in desbetreffende regio een mogelijke bron ligt of indien er onrust kan ontstaan.

- Informeer bij te verwachten persbelangstelling en/of collectieve onrust de eigen directie, afdeling communicatie en het bevoegd gezag (burgemeester en wethouders), conform interne afspraken.

2.6 Registratie en rapportage

- Indien meldingsplichtig: Melding in Osiris definitief maken.
- Verzamel gegevens voor verslaglegging, registratie en epidemiologie. Leg alle activiteiten vast in een rapportage met datum, tijd en initialen.
- Verifieer of de definitieve uitslag/typering binnen is.
- Controleer of er tussentijds gerelateerde gevallen gemeld zijn.
- Rapporteer zo nodig terug naar de melder (betrokken arts/huisarts) volgens de intern geldende afspraken.

Stap 3 Evaluatie

- Beoordeel of de doelen behaald zijn.
- Overweeg steekproefsgewijs na 4 weken de index of familie van de index te benaderen om de ervaring met de GGD te evalueren.
- Koppel het dossier terug in het werkoverleg, afhankelijk van de interne werkafspraken.
- Maak, indien intern gebruikelijk, een rapportage voor gemeentes, inspectie, ketenpartners en LCI.